

Neerijnen komt niet echt tot leven

Door JUDITH LISSENBERG

De gemeente Neerijnen sluit haar 25ste verjaardag af met het boek 'Zilveren Schakels - 25 jaar gemeente Neerijnen 1978 - 2003', dat als blijvende herinnering huis aan huis in alle tien dorpen is bezorgd.

Het is geen geschiedenisboek van de afgelopen kwart eeuw, maar richt de aandacht op diverse zaken die voor Neerijnen en zijn inwoners van belang zijn en waren, schrijft burgemeester Jansen in het voorwoord. "Wij hopen dat dit boek het gevoel van verbondenheid met elkaar vergroot en de gedachte versterkt dat alle inwoners samen met de gemeente Neerijnen maken."

Zilveren Schakels mag niet bedoeld zijn als geschiedenisboek, het maakt wel die indruk. De vormgeving is vrij sober en het fotomateriaal nogal grijs. De tekst is erg beschrijvend. Streekarchivaris Ron van Maanen nam het leeuwendeel voor zijn rekening. Marinus Smit, beleidsmedewerker monumentenzorg bij de gemeente, verzorgde een hoofdstuk over het cultureel erfgoed.

De inwoners van de gemeente zelf komen niet aan het woord. Dat is jammer, want interviews hadden veel kleur aan het boek kunnen toevoegen. Nu brengt de uitgave Neerijnen niet echt tot leven.

Ook de titel wordt niet echt duidelijk. Zilveren zal slaan op het 25-jarig jubileum en schakels mogelijk op de dorpskernen, maar dat wordt niet uitgelegd.

In vogelvlucht komen hoogtepunten uit de geschiedenis voorbij. Onvermijdelijk het hoogwater (van Maanen: "Ochten haalt de internationale pers als het symbool van een eventuele dijkdoorbraak. Wenigen weten van de strijd die bij Heesselt gevoerd wordt.") en de dijkverzwaring. Maar ook, goed voor het oh ja, weet je nog-gevoel, de neergeschoten Amerikaanse bommenwerper bij Opijnen, de roemruchte soos Butterfly in Haaften en Jan Noordanus die ruim veertig jaar de kasteeltuin in Neerijnen verzorgde en bekend stond om zijn lathyrus.

Hoewel er genoeg tumult in het gemeentehuis is geweest, beperkt de politieke geschiedenis zich vooral tot de totstandkoming van de gemeente Neerijnen. In 1966 telde de West-Betuwe nog liefst zeventien gemeentes. De samenvoeging van de vijf gemeentes die uiteindelijk Neerijnen zouden gaan vormen had heel wat voeten in aarde.

Het ene herindelingsplan volgde het andere op. Volgens de eerste plannen zouden de gemeenten Haaften, Herwijnen en Vuren samen een gemeente vormen. De gemeenten Est,

Opijnen en Waardenburg zouden naar Geldermalsen moeten, Varik en Ophemert naar Tiel. Maar Varik en Ophemert voelden toch niets voor een gedwongen huwelijk met Tiel, Vuren en Herwijnen trokken meer naar Gorinchem terwijl Est en Opijnen begonnen te twijfelen aan een Groot Geldermalsen.

Ook de naam van de beoogde Waalgemeente, in de officiële stukken lang X genoemd, zorgde voor tumult. Moest het Haaften worden, naar het meest centrale dorp? Of Hiern, de oude benaming van Waardenburg? Langswaal, Nederwaal of Waalseind? De minister van binnenlandse zaken stelde in 1977 bij de afronding van de gemeentelijke herindeling uiteindelijk de naam Neerijnen voor en daar kon iedereen mee instemmen.

Zilveren Schakels is bedoeld als exclusief geschenk aan de inwoners en is derhalve niet in de boekhandel verkrijgbaar.

De gemeente heeft een aantal exemplaren achter de hand gehouden als relatiegeschenk, maar over een eventuele losse verkoop is nog niet echt nagedacht. Wie bijvoorbeeld als oud-inwoner van de gemeente graag een exemplaar zou willen hebben, kan het best even contact opnemen met de gemeente.

Zilveren Schakels - 25 jaar gemeente Neerijnen 1978-2003. ISBN 90-9017505-9.